БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

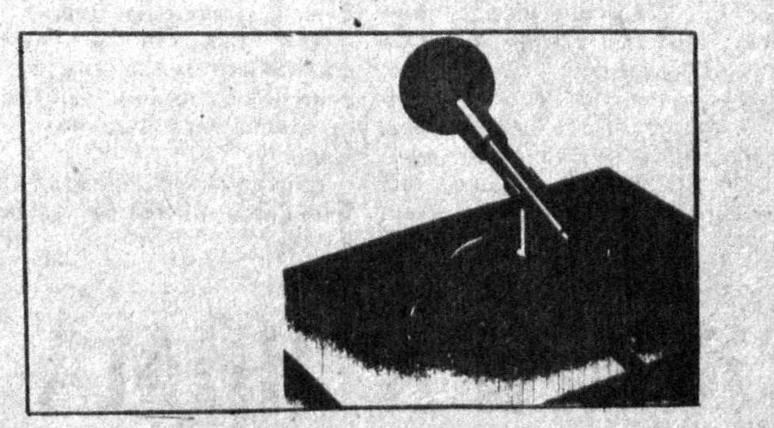
ЁШ ЛЕНИНЧИ

Газета 1925 йил 8 февралдан чиқа бошлаган

1990 йил 11 ноябрь Якшанба
№ 215 (13.651).
Баҳоси 3 тийин.

•ЎЗБЕКИСТОН ЛКЁИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИНИНГ БОШ НАШРИ•

Ўзбекистон комсомоли: съездолди мунозараси

Комсомол съездига делегат кўрсатиш борарди. Навбатдаги номзод сайлангандан сўнг ёнимдаги комсомол аъзосидан сўрадим:

— Сиз уни танийсизми. Нега овоз бердингиз!

Суҳбатдошим ажабланди. Кейин деди:

— Мен овоз бермаганим билан бирор нарса ўзгарармиди!

Албатта, бу ўтган съезд арафасидаги мулоқот эди. Ҳар қалай, бу гал делегатлар сайлашда бефарқлик бўлмади. Номзодлар ҳам бир неча киши орасидан танлаб олинди. Яқинда биз делегатлардан бир гуруҳини рўзноманинг Андижондаги мухбирлар хонасига таклиф этдик. Жумҳурият комсомолининг истиқболи хусусида суҳбат қурдик.

ЎЗЛИГИНГНИ УНУТМАСАНГ...

Ҳимоят ХУДОЙҚУЛОВА. Қўрғонтепа ноҳиясидаги Ильичевск тикувчилик фабрикаси смена бошлиғи:

— Лоқайдлик ёмон касал. Айримлар комсомол ҳаётдаги ўз ўрнини йўқотиб қўйди, дея аюҳаннос солишади-ю, амалий ишга келганда оғизларига талқон солиб олишади. Айниқса, комсомол ходими шундай тушкунликка тушса у ёғини қўяверинг. Мен фирқа аъзосиман. Аммо доимо комсомол тақдири учун қайғураман. Фабрикада комсомолнинг ўз ўрни бор. Ҳар қалай муаммолар қаршисида қўлни қовуштириб туравермайди.

Корхонада комсомол-ёшлар ўртасида меҳнат баҳси уюштирмоқчи бўлдигу, рағбатлантириш хусусида ўйланиб қолдик. Жамғармадан маблағ ажратишга маъмурият кўнмади.

— Ҳамма қатори социалистик мусобақада қатнашаверинглар-да, дейишди улар.

Биз эса айтганимиздан қолмадик. Ойлик маош олаётганимизда тангаларни комсомол хазиначисига топширдик. Танга йиққан билан пул кўпаярмиди деяпсизлар-а? Биз ҳам аввалига шундай ўйлагандик. Корхонада 519 нафар комсомол аъзоси бор. Томчидан дарё ҳосил бўлади, деганларидек анчагина маблағ бўлар экан. Мусобақа ғолиблари учун биринчи ўринга 100, 2 та иккинчи ўрин учун 50 сўмдан соврин ажратдик. Корхонадаги беллашув умум мусобақасидан ҳам кўра бизда яхшироқ бўлаётир. Ҳар ойда баҳс якуни кўриб чиқилади.

Мухбир: — Комсомолнинг ишлаб чиқаришдаги таъсири нимада кўринади!

— Оддийгина мисол. Фабрикамизда 5 та комсомол-ёшлар бригадаси бор. Уларнинг ташаббуси билан тажриба бригадаси ташкил этдик. Яъни ишлаб чиқарилган янги маҳсулот вакиллар орқали савдо базаларига олиб борилади. Молшуносларга маъқул келса, ўша турдаги маҳсулот кенг ишлаб чиқарилади. Бошқачароқ қилиб айтганда, савдогарларнинг пойқадамига кўз тикиб ўтирмаймиз. Харидоргир маҳсулот устида ўзимиз бош қотирамиз. Бозор иқтисодиётига ўтилса ҳам шу йўл тутилади-да. Натижа нима бўлаяпти? Омборларда босилиб ётадиган ўтмас матоҳлардан холи бўлаётирмиз.

Муаттар ҲАКИМОВА, Қўрғонтепа ноҳиясидаги А. Навоий номли 20-ўрта мактабнинг юқори синф ўқувчиси:

— Аввал юқори синф ўқувчиларининг ҳаммаси ёппасига комсомолга ўтказиларди. Энди-чи? Ундай эмас. Ҳозир бизнинг синфда 50 фоиз ўқувчи аъзоликка ўтди, холос. Сабаби фақат лойиқлар танлаб олинаётир. Ҳайбаракаллачиликдан воз кечилди. Комсомол ўз сафларини яхшилаётгани қувонарли, албатта. Аммо мени бир нарса ўйлантиради. Мактаб комсомол ташкилоти ўз аъзоларининг дарсдан сўнг нима қилиши, нима билан машғул бўлиши билан иши йўқ. У папирос чекадими, йўлтўсарлик қиладими, ҳаёсиз фильмлар томоша қиладими — қизиқмайди. Эътиборсизлик эса яхши оқибатга олиб бормайди. Тўғриси, дарсдан сўнг бесамар тентираб юрган тенгдошларимни кўриб кўнглим хижил бўлади.

— Муаммонинг ечими нимада деб ўйлайсиз!

— Агар съездда менга сўз берилса, комсомол ишини яхшилашни энг аввало мактаб комсомол ташкилотини ўнглашда деб таъкидлайман. Ахир комсомолнинг кўзи худди шу ёшда очилади. Шу ёшда нима қилса яхши-ю, нима қилса ёмон деган нарса ўсмир онгига муҳрланиб қолади.

Олимжон КЕНЖАЕВ, Қўрғонтепа ноҳиясидаги Тўхтагул номли жамоа хўжалиги комсомол-ёшлар бригадаси бошлиғи:

— Мен ўзим ҳисобчидан чиққанман. Нима қилса фойда-ю, қандай йўл тутса зарар бўлади, яхши биламан. Жамоа хўжалигида ерни ижарага бераётганда комсомол-ёшлар гапни бир жойга қўйдик. Алоҳида-алоҳида бўлиб эмас, биргаликда ижарачилик қиламиз, дедик. Шундай қилиб раҳбарият 70 гектар ерни ижарага берди. Мана икки йилдирки, режаларни ортиғи билан уддалаяпмиз. Гапнинг очиғи йиғилишларни кам ўтказамиз. Уюштирганимизда ҳам қисқа бўлади. Қоғозбозлик йўқ. Нима мажлисбозлик, қоғозбозлик қорин тўйдирармиди? Ҳамма гап эътиқодда.

Пахтакорларимизнинг ҳам елкасига офтоб тегиб қолди. Ойлик маошлари яхши. Бўрттириш эмас, ҳар ойига 250—300 сўмдан олишаяпти. Шу сабабли ҳам бизда ишлаш истагини билдирувчилар кўп. Аммо уларни ҳамиша ҳам ишга қабул қилавермаймиз.

— Даромаднинг катта бўлгани яхши. Аммо жамоа хўжалигидаги ёшларнинг хонадонида бўлсангиз яшаш шароитлари кўнгилдагидек эмас...

— Турмуш маданияти яхши эмас демоқчисиз-да. Эътирозингиз ўринли. Қуш уясида кўрганини қилади дейишади. Меҳнаткаш даладан бошқа нимани кўрсин. «Энг яхши маҳалла», «Энг яхши хонадон» кўрик-конкурслари ташкил этаяпмиз. Ҳар қалай шу баҳонада хонадонлар тартибли, озода бўлаяпти.

Абдували БОЛТАБОЕВ, Балиқчи ноҳиясидаги «Ўзбекистон» жамоа хўжалиги комсомол-ёшлар бригадаси бошлиғи:

— Биз ҳам ижара асосида ишлаймиз. Ижара шароитида комсомолнинг ўрни қандай бўлади? Бу ҳақда кўп сўрадик, аммо жўяли маслаҳат берувчилар топилмаётир. Энг муҳими эса бозор иқтисодиёти шароитида комсомол яшаб кетадими? Шу ҳақда ўйлашимиз керак. Унинг янгича шароитда фаолият кўрсатиши учун маблағ топиш йўлларини қидирмоқ лозим. Тўғри, шаҳар ёки ноҳия марказларида комсомол турли ширкатлар тузиб маблағ йиғади. Аммо қишлоқ комсомоли-чи? Унинг учун иш осонликча кўчмайди. Менимча, биз тўла ижара муносабатларига ўтишимиз керак. Шунда ишлаб топилган маблағга ҳам, орттирган фойдага ҳам ҳақиқий соҳиблик қиламиз.

— Меҳнаткашлар билан суҳбатлашсангиз айримлар бўш вақтнинг йўқлиги, эртадан кечгача тер тўкиб ишлаётганидан сўзлашади.

— Тер тўкиб ишлаш рост. Меҳнатсиз ҳеч бир нарса рўёбга чиқмайди. Аммо Балиқчида икки йил бўлаяптики меҳнатчилар учун шанба, якшанба дам олиш куни. Экин парвариши кучайган вақтдагина шанба куни ишга чиқиш мумкин. Болали аёлларимизни айтмайсизми? Уларнинг уйдаги юмушларини ҳисобга олиб гоҳида пешиндан, асосан эса тушдан кейин дам олишга рухсат бердик. Энди айтинг-чи, комсомол бирор нарсанинг уддасидан чиқа олмаса шундай йўл тутармиди? Айтмоқчиманки, комсомол кўп нарсага қодир. Фақат унинг қўлини узун қилиш сиз билан бизга боғлиқ.

Ғазина ФАЙЗИЕВА, Андижон тикув-ишлаб чиқариш бирлашмаси Балиқчи филиали тикувчиси:

— Делегат бўлиб сайландиму, зиммамдаги масъулиятни ўйлаган сайин ўзимни бошқача ҳис қиламан. Ёшлар ишончини оқлашим керак-да. Ахир сайлов осонликча бўлмади. Авваллари делегатлар съездга бориб келишарди-ю, шу билан иш тамом эди. Ҳозир эса ҳаёт ўзгариб кетди. Съезд арафасида ёшлар давраларида, котиблар билан учрашувлар ўтказяпмиз. Ноҳия комсомол қўмитаси бош-қош бўлаяпти. Ахир минбарга шахсий фикримни эмас, кўпчиликнинг дард-ташвишини олиб чиқишим керак. Қолаверса, мулоқотларда билмаганимни ўрганаман. Айтишингиз мумкин: қандай вақт топасиз? Аммо таъкидлашади-ку, қаловини топса қор ёнади.

Қишлоқ ёшларининг ташвишлари кўп: ишсизлик, моддий таъминот, ишлаб чиқариш учун асбоб-ускуна... айтаверсангиз гап кўп. Яхшиси уларни катта йиғинда ўртага ташлайлик.

Суҳбатни
Фозилжон ШОДМОН
уюштирди.

ЯНА ЛОҚАЙДЛИКМИ ЁКИ...

Мана ярим йилдирки, комсомолда ишлаяпман. Мен бошқалар қатори иш фаолиятимни бошланғич ташкилотдан бошлаганим йўқ. Қисқаси, комсомолда (ноҳия қўмитаси аъзолигимни ҳисобга олмаганда) тажрибам йўқ ҳисоби. Шу йил бошида бўлиб ўтган вилоят комсомол ташкилотининг XXIII конференциясида бюро аъзолигига сайландим. Кўп ўтмай вилоят комсомол қўмитаси аппаратига ишга келдим. Демак, ярим йилдирки, ҳамма танқид қиладиган, «инқирозга юз тутган» комсомолнинг «қозони»да «қайнаяпман».

Очиғи мен авваллари комсомолнинг обрўси тушиб кетишига ҳаммамиз қоралаб тилга оладиган турғунлик йиллари сабабчи, деб ўйлар эдим. Лекин бу фикрим нотўғри тушунча бўлиб чиқди. Чунки комсомолнинг обрўси тушишига комсомолнинг «нонини» еб юрган ўз ходимлари кўпроқ сабабчи эканлар.

Бу йил бўлиб ўтган БЛКЁИнинг XXI съезди ёшлар Иттифоқини федерация системасида қолажагини белгилади. Энди ҳар бир жумҳурият комсомоли ўзининг Устав ва Ҳаракатномасига эга бўлади. Ўзбекистон ЛКЁИнинг бўлажак XXIV съездида ана шу муҳим ҳужжатлар қабул қилиниши бизга оз бўлса-да умид бағишлаяпти. Бироқ, бундан кейин ҳам бир муаммо кўндаланг бўлиб, комсомолни тамоман «йиқитиб» қўймасмикан деган ташвишдаман.

Сабаби саноати ривожланмаган аграр ноҳиялар деярли ҳар бир вилоятда бор. Қишлоқ хўжалигида ишловчиларнинг иш ҳақлари эса йиғим-теримдан бошқа вақтда жуда кам миқдорда бўлади. Комсомолнинг асосий даромади ўша иш ҳақидан қоладиган аъзолик бадали бўлганидан кейин қандай қилиб бошланғич ташкилот мустақил иш қилсин!

Яқинда Тошкентдаги комсомол кадрлари ва фаоллари малакасини ошириш олий билимгоҳида (ҳозир Тошкент Ёшлар институти) малака ошириш курсида ўқидим. Очиғи, мен бу ўқишдан сираям қониқмадим. Эҳтимол, ушбу ўн кунлик дарслар кимларгадир фойдали бўлгандир. Билмадим-у, комсомол кадрлари малака ошириш курси шунчалик расмиятчилик бўлади, деб ўйламаган эдим. Мисол учун бизга лекция ўқиган Яков Самсонович Уманский саноати ривожланган аллақайси шаҳар комсомол қўмитаси мисолида илмий иш қилаётган экан. У киши бизга худди ўша назария билан сабоқ бермоқчи бўлди. Қани энди Яков Самсонович бирор бир четроқ ноҳияда ақалли бир йил ишлаб кўрганида ўзининг назарияси бу ерда қанчалик асқотмаслигини тушуниб олган бўлар эди. Ахир халқимизнинг мақоли бор-ку: «Ҳар ернинг ўз тошу-тарозиси бор...»

Феруза МИРЗАОЛИМОВА,
Андижон вилоят комсомол қўмитаси мафкура бўлими йўриқчиси.

Ёшлик. Қанотли орзулар — ҳар бир ёш қалбнинг ҳамроҳи. Самарқанддаги трикотаж фабрикаси тўқув-ишлаб чиқариш цехининг илғор ип йигирувчиси, БЛКЁИ аъзоси Сайёра Пўлатованинг ҳам қалбида олам-олам орзу, меҳнатга ташналик. У шу боис кунлик топшириқларини 115 фоизга бажариб, жамоа аҳли ҳурматига сазовор бўлмоқда.

СУРАТДА Сайёра Пўлатова.

Сураткаш: Ғ. АЛИЕВ.

БАҲС ДАВОМ ЭТАДИ

Ўзбекистон ЛКЁИ Устави ва Ҳаракатномаси (лойиҳаларини) умумхалқ муҳокамасига киритиш ёшлар ўртасида қизғин баҳс-мунозараларни юзага келтириши кутиларди. Ахир бошқача ҳам бўлиши мумкин эмасда. Улар жумҳурият комсомоли ишида принципиал ўзгаришларни баён қилиб берганди. Ҳозир эса ҳаёт қайнамоқда ва ёшлар ўртасида лоқайдларни топиш мушкул.

Бироқ, лойиҳалар «Комсомолец Узбекистана» рўзномаси саҳифаларида эълон қилингандан буён орадан анча вақт ўтди, таҳририятга эса бор-йўғи биргина акс-садо келди. Жумҳурият ёшлар рўзномаси ходимлари турғунлик даврида қотиб қолган комсомолларнинг фикрини уйғотиш учун муҳокамани ўзлари ташкил қилишга қарор бердилар. Тошкент корхоналари, олий билимгоҳлари комсомол қўмиталарига рўзноманинг жамоатчи мухбирлари юборилди. Лекин кутилмаган вазият юзага келди — жамоатчи мухбирлар қуруқ қайтишди. Саноат корхоналаридаги ва олий билимгоҳлардаги... комсомол етакчилари ЛКЁИ Устави лойиҳасини ўқишмаган, Ҳаракатномага кўз ҳам ташлашмаган.

«Комсомолец Узбекистана» рўзномасининг ёшлар сиёсати бўлими ходимлари шошилинч амалий йиғилишда фикр-мулоҳазаларини таҳририятга юборган ягона хат муаллифи — нукуслик Г. Худойбергановани «Комсомолец Узбекистана»нинг 1991 йили учун бепул обуна қилиш билан мукофотлашга қарор бердилар. Шунингдек, лойиҳаларни кўпайтириб, комсомол ташкилотларида уларни овоз чиқариб ўқиб бериш билан комсомолларнинг фикр-мулоҳазаларини билишга қарор қилинди.

Ҳужжатга ёшларнинг муносабати — жумҳурият комсомол ташкилоти аҳволининг кўзгуси. Бундай муносабат кўп нарсадан дарак беради. Масалан, комсомолга бўлган ишончнинг йўқолганлиги, унинг обрў-эътибори тушиб кетганлигидан. Лойиҳаларда баён қилиб берилган ўзгаришларга камдан-кам одам ишонади.

Лойиҳаларнинг тақдири нима бўлди? Улар ёшлар дилига етиб борадими? Етиб боради, эндиликда етиб бораяпти. Ёшлар рўзномаларининг, ЛКЁИ Марказий Қўмитасининг куч-ғайрати туфайли етиб бораяпти. Комсомол етакчиларининг барчасига мана шу вазифа топширилган.

Комсомолларнинг ташаббускорлиги ва фаоллиги сўниб қолдими ёки йўқлигини баҳолаш қийин. Лекин бу ўринда бошқа сабаблар бор. Бироқ, андижонлик комсомоллар, шунингдек, Тўрақўрғон ноҳия комсомол қўмитаси комсомолнинг тақдири учун анча масъулият билан ёндашмоқдаки, ҳатто улар Уставнинг муқобил лойиҳасини ҳам таклиф қилишди.

Лойиҳаларни муҳокама қилиш пайтида тазйиқ ўтказиш йўли билан ҳам ҳозирги куннинг ўткир муаммоларидан қочиб бўлмайди, албатта. Масалан, БЛКЁИ билан муносабатларини қандай қуради, жумҳурият комсомоли қанчалик мустақил бўла олади сингари масалалар жуда муҳимдир. Буларнинг барчасига яқинда бўладиган жумҳурият комсомоли съезди баҳо беради.

Ирина ГРЕБЕНЮК,
ТАСС мухбири.
Тошкент.

Европа бўлиниб кетишини бартараф этишга қўшилган салмоқли ҳисса

БОНН. (ТАСС махсус мухбирлари Лев Волнухин, Николай Калинцев, Юрий Романцов, Владимир Серов). ССЖИ Президенти М. С. Горбачев бугун ГФЖ федерал канцлери Г. Колнинг таклифига биноан Германия Федератив Жумҳуриятига ташриф буюрди.

Сафарда Президентга Э. А. Шеварднадзе, С. А. Ситарян, М. А. Моисеев, А. С. Черняев, Ю. А. Квицинский, В. М. Фалин ҳамроҳлик қилишмоқда.

Икки мамлакат давлат байроқлари билан безатилган Кельн—Бонн аэропортида М. С. Горбачев ва унга ҳамроҳ бўлган кишиларни ГФЖ федерал канцлерининг ўринбосари, ГФЖ Ташқи ишлар вазири Г. -Д. Геншер, ГФЖ федерал президенти маҳкамасининг статс-котиби А. Майер-Ландрут, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар. Кутиб олувчилар орасида ССЖИнинг ГФЖдаги элчиси В. П. Терехов билан ГФЖнинг ССЖИдаги элчиси К. Блех бор эди.

Гарчи ушбу ташриф ғоят амалий тусда бўлсада, унинг сиёсий аҳамияти ниҳоятда юқоридир. Бу буюк давлат раҳбарининг Бирлашган Германияга дастлабки ташрифидир. М. С. Горбачев бу ерга илк бор ССЖИ Президенти сифатида келди. Шу кунларда имзоланиши керак бўлган ҳужжатлар ҳам одатдаги ҳужжатлардан эмас: яхши қўшничилик, шериклик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартноманинг номиёқ мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатлар янги сифат касб этаётганлигидан далолат беради. Бошқа ҳужжатларда бу мамлакатлар ўртасида иқтисодиёт, саноат, фан, техника, ижтимоий-меҳнат соҳаларида кенг кўламли ҳамкорлик учун асос яратилади. Шу муносабат билан Г. -Д. Геншернинг ССЖИ билан Бирлашган Германия ўртасидаги муносабатлар — бу Совет Иттифоқининг шу йил 3 октябрга қадар мавжуд бўлган икки Герман давлати билан муносабатлари мажмуига кўра кўпроқ аҳамиятга эгадир, деган сўзларини келтириш ўринли бўлади.

Ташрифнинг яна бир ўзига хос жиҳати бор. М. С. Горбачев Г. Колнинг ватани — Рейнланд-Пфальц ўлкасини бориб кўради. Илгари канцлер Ставрополга бориб, Совет Президентининг меҳмони бўлган эди. Бундай инсоний ишонч ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашга ёрдам беради.

М. С. Горбачев билан унга ҳамроҳ бўлган кишилар аэропортдан Рейн соҳилидаги хушманзара тепаликлардан бирида жойлашган ва ўзлари учун ажратилган Петерсберг боргоҳига йўл олишди.

Бироқ ҳар бир дақиқанинг режалаштирилгани табиат манзараларини томоша қилиш учун вақт қолдирмади. Дарҳол ташрифнинг амалий қисми бошланди. Автомашиналар карвони ГФЖ федерал президентининг боргоҳи бўлган Хаммершмидт вилласига йўл олди. Бу ерда совет меҳмонларини кутиб олиш расмий маросими бўлиб ўтди. Р. Фон Вайцзеккер ва унинг рафиқаси М. С. Горбачев ва Р. М. Горбачева билан вилла олдидаги майсазорда саломлашадилар. Кутиб олувчилар орасида ГФЖ федерал канцлери Г. Коль, ташқи ишлар вазири Г. -Д. Геншер, молия вазири Т. Вайгель, меҳнат ва ижтимоий ишлар вазири Н. Блюм бор эди.

Қўшинлар уч тури фахрий қоровулининг бошлиғи рапорт беради. ССЖИ ва ГФЖ давлат мадҳиялари ижро этилади. Иккала мамлакат раҳбарлари фахрий қоровул сафини айланиб ўтадилар.

Вилла олдида тўпланганлар Совет Президентини самимий табриклайдилар, қарсаклар янграйди, шахсан саломлашишга иштиёқманд ўнлаб одамлар қўл чўзишади. Р. Фон Вайцзеккер Совет Иттифоқидан келган меҳмонни боннлик бир гуруҳ мактаб ўқувчилари ёнига бошлайди. Ўқувчилар меҳмонга гулдаста топширадилар. Эркин суҳбат бошланади. Михаил Сергеевич ўз ташрифи тўғрисида гапириб, бу ташриф муносабатларимизда янги босқични очаётганлиги туфайли, у жуда муҳим аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади. Мактаблардан бирининг ўқувчиси Михаэль Фройнд ТАСС мухбири билан суҳбатда бундай деди: «Мен совет раҳбари билан қўл бериб саломлашганимдан жуда фахрланаман. У мен учун намунадир».

(Давоми 2-бетда).

Эшитдингизми? Ўқидингизми?

Шу сонга хабар

⊙ ҚИЗИЛ майдонда намойиш бўлаётган пайтда кесма ов милтиғидан икки марта ўқ отган кимса ҳақида оммавий-ахборот воситаларида илгари хабар қилинганди.

ССЖИ ДХҚнинг тергов органлари ўқ отган кишининг исми-шарифини аниқлашга муваффақ бўлдилар. У 1952 йилда туғилган, Ижорск заводида октябрь ойига ча ишлаган Александр Анатольевич Шмонов экан.

8 ноябрь куни ССЖИ Бош прокурорининг ўринбосари Шмоновни қамоққа олиш тўғрисидаги ордерга қўл қўйди. Унинг устидан жиноий иш қўзғатилди.

Гумонсиралаётган одам сифатида сўроқ қилинган Шмонов жиноятни содир этиш учун қандай тайёргарлик кўрганлиги, жиноят режасини у содир этилгунга қадар қандай амалга оширганлиги тўғрисида муфассал маълумот берди. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимларининг аниқ ҳаракат қилишлари туфайли жиноятнинг олдини олишга муваффақ бўлинди.

Бу ҳодиса шу атрофдаги одамлар учун ниҳоятда хавфли бўлган бўлса ҳам, мавзолей минбаридагилар учун хавфсиз эди. Чунки оралиқдаги масофа 200 метр бўлиб, нишонга олинган тақдирда ҳам ўқ мўлжалга етиб боролмасди. Москва радиосининг кунн-кеча берган хабарига қараганда Шмонов ҳақиқатан ҳам террористик ҳаракат қилишга шайланган экан. Бу ҳақда у тергов органларига айтиб берган.

⊙ ХОРИЖЛИК фуқароларнинг ССЖИда бўлган пайтларида белгиланган қонун-қоидаларни бир неча огоҳлантиришга қарамай бузганликлари учун 1990 йилнинг 9 ноябрь куни Чили фуқароси Б. Г. Миллер ҳамда Франция фуқароси Н. А. Маковалар ССЖИдан чиқариб юборилди. Улар шахсий таклиф билан Ленинградда меҳмон бўлиб турган эдилар.

⊙ «КОМСОМОЛЬСКАЯ ПРАВДА» рўзномасининг жанговар қуроллари сотиб олиш тўғрисидаги ташаббусини ўқиган бўлсангиз керак. Бу қимматли ҳаракат қарийиб бир ойдан бери давом этаётган эди. Эълон қилинган мақолаларда ибратли ишга яъни қуролларни сотиб олиш учун ҳукумат қўшимча маблағ ажратиши керак, деган таклифлар айтилган эди. ССЖИ Президенти рўзнома бошлаган ҳаракатни қўллаб-қувватлади. У шундай кўрсатма берди: «Жуда муҳим. Ўртоқ Язовга, Бакатинга, Яковлевга, Фронинга. Таклифларни тайёрланг». Ўзаро маслаҳатлашув муддати белгиланди.

⊙ «ЛЕНЗОЛОТО» бирлашмасида ишлаётган энг кекса олтин изловчилар ҳам бундай улкан хазина — яхлит олтин парчасига дуч келишмаганди. Ёш машинист Александр Андриевский Бодийбо дарёси оқимидан роппа-роса 12 килограмму 240 грамм келадиган қимматбаҳо металл парчасини топиб олди.

(Марказий матбуот хабарлари асосида тайёрланди).

Шу сонга хабар

Долзарб мавзуда мулоқот

ЭРТАГА НИМА БЎЛАДИ?

Давр беқарор, одамлар таҳликада. Бозор иқтисодиётига ўтишни нархлар ошиши, пулнинг «синиши» билан боғлаётганлар қанча! Ҳақ гапдан кўра миш-мишлар кўпайиб кетди. Безовталик бошланди. Одамлар дўконда нимаики бор, ёппасига сотиб олишга, шу тариқа йиққан озроқ жамғармаларини сарфлашга интилишмоқда. Чунки, беш йил муқаддам бугун нима бўлишини айтиб бера олмаганлар, эртага, индинга нима бўлишини ҳам аниқ билишмайди...

Биз одамлар кўнглига қўл солиб кўрдик. Суҳбатдошларимиз турли ёшдаги, турли тоифа, касбдаги кишилар. Сиёсатнинг беқарорлигини назарда тутиб ҳамда илтимосларини инобатга олиб, айрим суҳбатдошларимизнинг исм-шарифларини ўзгартириб ёки шунчаки, бош ҳарфлари билан беришни маъқул топдик. Фикр-мулоҳазаларга қулоқ солиб кўрайлик-чи!

Шермат бобо — 82 ёшда, фирқасиз. Меҳнат ногирони:

— Мен тенгилар нималарни кўришмаган. Хўжаликлар тузиш, очарчилик, қаҳатчилик, қора меҳнат, уруш... Одам боласи меҳнатдан ўлмас экан. Ҳамма даврларда бандаси худо берган насибага шукрини айтиб яшайди. Ҳозиргиларга ҳайронсан: дўконларда егулик ҳамма нарса бор, бозорда ҳам. Лекин, нолишғани-нолишған: у йўқ, бу йўқ... Ишласанг бўлади-да. Биз одам бўлиб, иш ташлаш, митинглар қилишни кўрмаганмиз. Энди гувоҳ бўлиб турибмиз.

Невaралар айтишади: денгиз қуриса у бўлади, бу бўлади, ҳамма қирилиб кетади, гиёҳ унмайди... Айтаман, худонинг хоҳлагани бўлади, юртга қирқ йил қирғин келса, ажали етган ўлади. Худо бандасини яратибдики, шунга яраша насибасини ҳам яратган. Шукр қилинглар, шукр...

И. Б. — муаллим, фирқа аъзоси, етти нафар фарзанди бор:

— Тирикчилик кундан-кун қийин бўлиб бормоқда. Пулнинг қадри йўқ. Маошга тирикчилик қилиш мушкул. Қўшимча томорқа ерини беришгани яхши бўлди, аммо боғ-роғдан олган маҳсулотнинг бир қисмини иттифоқнинг бошқа шаҳарларига олиб бориб сотолмасанг, у ҳам ортиқча даҳмаза бўларкан. Юртимиз одамлари неча йилларки, етиштирган узумини узоқ шаҳарларда сотишарди. Ҳарна рўзғорга мадад. Икки йилки худо уни ҳам кўп кўрди. Кавказортидаги нотайин вазият йўлимизни тўсди. Бу йил жумҳурият ҳукуматининг махсус кўрсатмаси бор деб, рус шаҳарларига боришга ҳам рухсат беришмаяпти. Ўтган ҳафта икки танишим Куйбишевга бир машина узум олиб кетишганди, йўлда мелиса тутибди. Одам бошига, минг сўмдан олиб, юкни шу ердаги тайёрлов идорасига топширтирибди... Бунақада яшаб бўладими?..

Шарофат — 12 ёшда, ўқувчи:

— Бу йил яхши бўлди: ҳар килограмм пахта учун йигирма беш тийиндан пул тўлашди. Мактабга гоҳ бориб, гоҳ қолиб уйдагиларга пахта теришдим. Отам терган пахтангнинг пули сеники, деди. Мавсумда юз сўмдан ортиқ пул ишлабман. Ёнига қўшиб қишга пальто олиб беришди. Ўтган йили совуқда ҳам мактабга пальтосиз қатнагандим...

Агар мактабларни ҳар йилгидек бекитишганда янада кўпроқ пул ишлаб, оиламизга ёрдам берган бўлардим. Ахир, олдинлари биз тенгилар икки-уч ойлаб текинга пахта теришганди-ку! Шундай имконият беришган пайти мактабларни бекитишмади...

С. Д. — кичик раҳбар, фирқасиз, оилasiz:

— Не дейишса дейишсин — йил яхши бўлди. Пахта тоза бўлиб берди. Бир ойда ноҳия, вилоятлар йиллик режани бажаришгани қачон бўлган? Яна ҳақ тўлашни айтинг. Лекин, барибир ўйланиб қоласан, пулнинг қадри кундан-кунга тушиб кетмоқда. Бозор иқтисодиётига кейинги йил ўтилади, деб ёзишяпти-ю, аммо ҳозирдан айрим маҳсулотлар, молларнинг нархи ошиб кетган. Кийим-кечаклар ҳам. Дўкончилардан сўрасанг, нархи шу дейди. Бир оиликка бир бош кийим у ёқда турсин, бир костюм-шим олиб бўлмайди...

Яна уйланишим керак, бутун ойликни уйга келтириб бераман. Тўйга деб кийим-кечак йиғишади. Агар шу кетиши бўлса, бу яқин йилларда оилалик бўлишим қийин...

ШАВКАТ — журналист, собиқ фирқа аъзоси:

— Икки ой муқаддам фирқадан чиқиш ҳақда ариза бердим. Менга ҳам ҳайрон, ҳам дарғазаб қараганлар бўлди. Ахир қайси фирқага аъзо бўлиш-бўлмаслигим бу менинг виждон эркинлигим. Иттифоқ Қомусида кафолатланган ҳуқуқим.

Фирқадан чиқиш учун ҳеч бир сиёсий талаб қўйганим йўқ. Зарур ҳам эмас. Етмиш йилки халқни фаровонлик сари бошлаб, манзилга етказа олмаган, аксинча боши берк кўчага киритган коммунистик фирқанинг эндиликда бу хатосини ювиб, бизни хайрли йўлга бошлашига ишончим қолмади...

Кўпчилик қатори эртага нима бўлишини англай олмай бошим қотган.

Р. Э. — комсомол ходимаси:

— Жиноятчилик кун сайин ошяпти. Одамлар қўрқиб қолишган. Содир бўлаётган ўғирликларнинг ярмидан кўпи очилмай қолмоқда. Яна комсомол фаолиятига «Ёшлар ўртасида қонун бузилишининг олдини олиш масаласи»ни киритишган. Катта ваколатларга, ҳуқуқларга эга бўлган масъул органлар бир иш қилмаётган пайтда биз бечора комсомолларнинг қўлидан нимаям келарди. Эски қолипдаги бир тадбирда бу ҳам.

Ишсизлар сони камайиш ўрнига кўпаяпти. Нега? Турли саноат корхоналари қуриш, маҳаллий хом ашё пахтани шу ернинг ўзида қайта ишлаш шохобчалари бунёд этиш ҳалиям ҳал бўлмаган. Тап-тайёр хом ашёни кимлардир қайта ишлаб, саккиз соатлик иши учун катта ҳақ олиб, улкан шаҳарларда кайф--сафо билан яшаб юришибди.

Ботир ака — меҳнат ветерани, ўн нафар фарзанди бор, шулардан саккиз нафари ўғил:

— Катта ўғлим шу йил баҳорда ҳарбийга кетди. Россиянинг чекка бир ўлкасига тушди. Хат ёзиб турди. Олдинлари қийинчиликлар ҳақида оғиз очмади. Кейин хат камайди... Мана ўн кун бўлди, ҳарбийдан қочиб келиб ўтирибди. Тоза қийнашган.. Касалхонада ётибди.

Ҳарбий комиссариатдагиларга айтдим, агар қўшинда аҳвол шу экан уни ҳарбий қисмига юбормайман, деб. Бу катта ўғлим. Қолганлари ҳарбийга кетса, ҳаётини ким ҳимоя қилади? Эрта-кеч хат кутиб, юрагимиз зардобга тўлиб ўтирамизми?..

Меҳрибон опа, илғор пахтакор, Қаҳрамон она:

— Оқшом Ҳазорасп бозорига бордим. Одам оралаб юриш қийин. Дўконларга яқинлашиб бўлмайди. Нимаики бор, олди-ўнгига қарамасдан олишяпти. Айтишларича пул «синар» эмиш. Элда шундай гап-сўзлар юрибди. Бечора колхозчи пахтада топган беш-ўн сўм пулига нимадир олиш ғамида. Оладиган нарсанинг ўзи йўқ. Йўқ ҳисоби. Асл мол борки, чайқовчида. Орган ходимлари бу савдонинг қизишига шунчаки томошабин — бирига «ғинг» дейишмайди... Юртда тартиб деган нарса қолгани йўқ. Шу бориши бўлса...

Рўзимат — қурувчи, 31 ёшда.

— Ҳарбий хизматда пайтим чекишга ўрганганман. Мажбур қилишган. Хизматда бўлганим — ҳарбий қурилиш қисмида кимки чекмаса — беш минутли дам олиш — «перекур»дан маҳрум қилинарди. Иш оғир, чекишни ўрганишга мажбур бўлардинг...

Ўн бир йил чекдим. Бу йил эса ташладим. Яхши бўлибди, деб ўйлашларинг мумкин. Ташлашимга сабаб — дўконларда тамаки маҳсулотлари йўқлиги. Қўлда эса бор: «Астра», «Полёт» деган сигаретлар бир сўмдан, булғор сигаретлари эса уч-тўрт сўм атрофида. Ойига юз эллик сўм маош оладиган мендек оддий ишчига бу тўғри келмайди.

Бир ой бўлди нос чекаяпман. Гарчи кайфига ўрганолмаётган бўлсамда, ҳарқалай арзон. Бир шишасини бир сўмга олиб, ҳафта чекиш мумкин...

Д. ҚУРБОНОВ — зиёли:

— Бозор иқтисодиётининг келиб-келиб матбуотга қаттиқ зарба бергани ёмон бўлди. Ҳамма рўзнома ва ойномалар икки-уч ҳисса қимматлашди. Ўтган йили етмиш беш сўмлик обуна бўлганман — ўн икки номдаги нашрга. Бу йил шу пулга нари борса тўрт-беш нашрга ёзилиш мумкин. Одамлар ошкораликка ўрганиб, эндигина кўнгил дардларини айтаётган, ўқиб билаётган пайтда бизни шу бахтдан — ҳеч бўлмаса матбуотдаги ярим ҳақиқатдан ҳам маҳрум қилишди. Эндиги навбат нимага экан?..

И. И. — ишсиз, 25 ёшда:

— Саволингиз қизиқ бўлди. Ранг кўр, ҳол сўр деганлар. Куним зўрға ўтиб турибди-ю, яна «Қайта қуришнинг ҳозирги даврини қандай баҳолайсиз» деб сўрашлари ортиқча. Билмайман, билишни ҳам истамайман. Давлат аввало мендек сарсонларга иш топиб берсин...

Тоҳир ака — дўкончи:

— Ҳамманинг фикрича, ҳозир дўкончиларга мазза эмиш. Товарларга хоҳлаган нархини қўйиб сотади, дейишади. Бир ишлаб кўришса билишарди. Бу текширувчининг уруғи бунча кўп бўлмаса? Топганингнинг ярмини бировларга бериб ишлашга мажбурсан. Яна одамларга ёмон кўринганинг ортиқча.

Бошқа ҳеч гап сўраб ўтирманг.

Дилбар — тикувчи:

— Ҳеч нарса айта олмайман. Ишга келаман, уйга бораман. Болалар, рўзғор ташвиши. Сиёсатни эшитишга, ўқишга вақт қани? Айтишларича, ҳамма жумҳуриятлар бир-биридан ажралиб кетармиш. Катта акам беш йил бурун рус қизига уйланиб, ўша томонга яшаш учун кетган. Энди унинг оиласи нима бўлади? Отам-онам шуни ўйлаб қисинишади...

Г. Б. — фирқа ходими:

— Эҳтиёт бўлиб қадам босадиган, эртани ўйлайдиган замон. Сиёсат бир тўнкарилиб, эски давр қайтса борми, ҳозир айтган ҳар бир гапинг учун тегишли жойда жавоб берасан. Тилинг тинч, қулоғинг тинч...

Кўча-кўйда, тўй-маъракада, бозорда, йўлда, иш ўринларида мулоқотлашган

Рўзимбой ҲАСАН.
«Ёш ленинчи» мухбири.

Наманган вилоятидаги 26-болалар уйида бугун ҳар қачонгидан ҳам кўп одам бўлди. Вилоят болалар фонди, жумҳурият Қизил Ярим Ой қўмитаси, фирқа ва ижроия қўмиталарининг вакиллари улар ҳузурига меҳмонга келдилар. Болаларга 5 минг сўмлик ҳар хил совғалар топширилди. Учрашувда санъат мактаби ўқувчилари концерт қўйиб беришди.

СУРАТДА: совғаларни топшириш пайти.

А. КОВТУН (ЎзТАГ) сурати.

Хорижддан хабарлар

Европа бўлиниб кетишини бартараф этишга қўшилган салмоқли ҳисса

(Боши 1-бетда).

Боргоҳнинг каминли залида Совет Иттифоқидан келган олий мартабали меҳмон ГФЖ Президенти билан суҳбатлашди.

Федератив жумҳурият халқи, деб таъкидлади ГФЖ Президенти, Совет Иттифоқидаги қайта қуришнинг боришини, ССЖИда юз бераётган туб ислоҳотларни катта эътибор билан кузатмоқда ва унга муваффақият тиламоқда.

Бизнинг муносабатларимизда, деди М. С. Горбачев, одатдан ташқари бурилиш юз беряпти, икки буюк халқ ўртасидаги ҳамкорликнинг янги истиқболлари очиляпти. Бу фақат бизнинг икки давлатимизга эмас, шу билан бирга бутун Европага ҳам янги имкониятлар бермоқда. Биз ССЖИ билан ГФЖ ўртасидаги ҳамкорлик шартномада ўз ифодасини топганидек, яхши қўшничилик ва шериклик руҳида фаол ва собитқадамлик билан ривожланади, деб умид қиламиз. Айтиш мумкинки, муносабатларимизнинг янги фалсафаси яратилди. Айни пайтда иқтисодиёт, фан, техника соҳаларидаги, бошқа йўналишлардаги кенг миқёсли ва ўзаро манфаатли алоқаларни самарали ривожлантириш учун йўл очилди. Мамлакатимизнинг бозор иқтисодиётини ривожлантириш сари ҳаракат қилаётганлиги бунинг учун қулай шарт-шароит яратмоқда, кўпгина имкониятлар очмоқда. Хуллас, биз Совет-Германия муносабатларини янги суръатлар билан олиб бориш, унга қўшимча жўшқинлик бахш этиш тарафдоримиз.

Ҳамсуҳбатлар ўнлаб йиллар давомида Совет Иттифоқи билан Германиянинг шарқий қисми ўртасида таркиб топган муносабатларда вужудга келган яқин ҳамкорлик, кенг инсоний алоқаларнинг серқирра имкониятларини ҳозир бой бермаслик муҳим эканлиги тўғрисида якдил фикр билдирдилар. Бой анъаналар тўпланган, шериклик алоқалари, корхоналар ўртасида бевосита алоқалар ўрнатилган бўлиб, буларнинг ҳаммасидан кенг фойдаланиш, уларни янада ривожлантириш керак.

Совет қўшинларининг Германияда вақтинча бўлиши билан боғлиқ айрим ўтиш тадбирлари тўғрисидаги битимни ва Совет қўшинларининг ГФЖ ҳудудида вақтинча бўлиши ҳамда бу ердан секин-аста олиб чиқиб кетилиши шартлари тўғрисидаги шартномани амалга ошириш масалаларини муҳокама қилиш чоғида суҳбатдошлар бу ишда ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик зарурлигини таъкидладилар. Вужудга келадиган масалалар муносабатларимиз руҳи ва мазмунига жавоб берадиган хайрихоҳлик ва рўй-ростлик вазиятида ҳал этилиши лозим.

Куннинг иккинчи ярмида М. С. Горбачев федерал канцлернинг маҳкамасига борди. Суҳбат олдидан ҳар иккала раҳбар журналистлар ҳузурида нутқ сўзлади.

Қутлов сўзларидан кейин иккала раҳбар Г. Колнинг иш хонасига ўтишди, бу ерда улар юзма-юз суҳбатлашишди.

Сўнгра музокаралар кенгайтирилган таркибда давом эттирилди. Музокараларда совет делегациясининг аъзолари, ГФЖдаги бир қанча вазирликлар ва идораларнинг раҳбарлари ҳам иштирок этдилар.

Музокаралар тугаганидан кейин иккала мамлакат раҳбарлари билан уларга ҳамроҳ бўлган кишилар федерал канцлер маҳкамаси ёнида жойлашган ГФЖ ҳукумат бошлиғининг боргоҳи — Шаумбург саройига ўтишди. Бу ерда иккала мамлакат ва халқлар ўртасидаги сифат жиҳатдан янги муносабатларга асос солувчи Совет-Германия аҳдномалари мажмуини расмийлаштиришни ниҳоясига етказадиган бир қанча ҳужжатлар имзоланди. Лекин уларнинг аҳамияти икки томонлама муносабатлар доирасидан четга чиқади. Улар ўтмишга якун ясаб, Европа бўлиниб кетишининг олдини олишга ҳамда мустаҳкам, адолатли ва тинч Европани бунёд этишга, шу жумладан, хавфсизликнинг барқарор тузилмаларини яратишга салмоқли ҳисса қўшадилар.

Шу ҳужжатларнинг энг асосийси бўлган яхши қўшничилик, шериклик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартномани ССЖИ Президенти М. С. Горбачев билан ГФЖ федерал канцлери Г. Коль имзоладилар. Ҳужжатни имзолаш чоғида Совет томонидан Э. А. Шеварднадзе, С. А. Ситарян, М. А. Моисеев, А. С. Черняев, Ю. А. Квицинский, В. М. Фалин, В. П. Терехов, Германия томонидан — Г.-Д. Геншер, Г. Штольтенберг, Х. Хаусман, Т. Вайгель, Н. Блюм, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

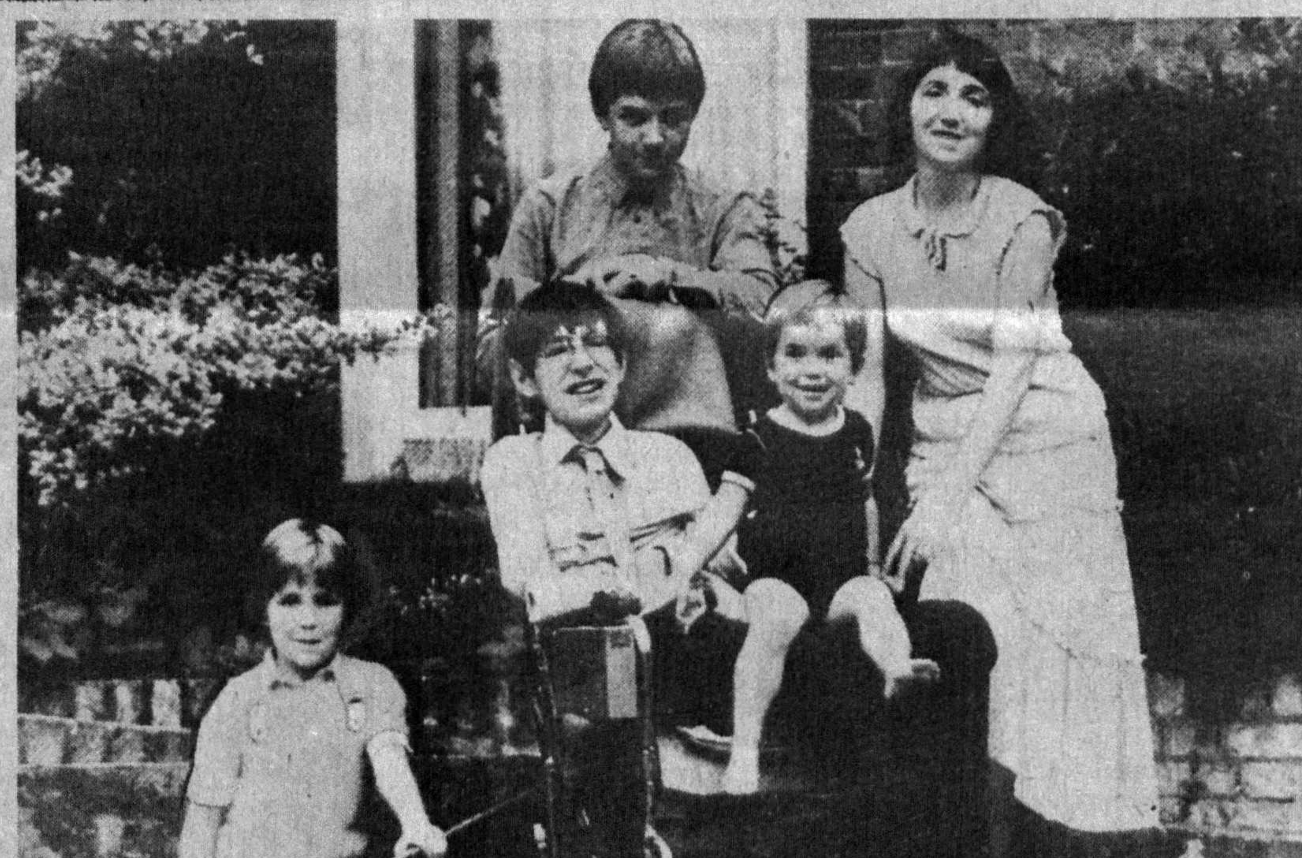
Ҳужжатни имзолаш маросимида Г. Коль билан М. С. Горбачев нутқ сўзладилар.

Томонларнинг вакиллари иқтисодиёт, саноат, фан ва техника соҳаларида кенг кўламли ҳамкорликни ривожлантириш тўғрисидаги ҳукуматлараро шартномани, меҳнат соҳасида ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги битимни ҳам имзоладилар.

Ҳужжатларни имзолаш маросимидан кейин М. С. Горбачев билан Г. Коль биргаликда журналистлар билан учрашув ўтказдилар.

Кечқурун Федерал Канцлер ва унинг рафиқаси М. С. Горбачев ва Р. М. Горбачева шарафига зиёфат беришди.

Г. Коль билан М. С. Горбачев нутқ сўзладилар.

«Бу буюк — мажруҳдир» деган сарлавҳа билан Кембридж дорилфунуни профессори Стивен Хокинг тўғрисида «Пари—Матч» катта материал берди. Ғап шундаки асримизнинг буюк физикларидан бири бўлмиш Хокингнинг саломатлиги кундан-кунга ёмонлашиб бормоқда. 21 ёшида хасталана бошлаган олим 30 ёшга етганда бутунлай тўшакка михланиб қолади. Бир неча йил муқаддам у нафас йўлининг яллиғланишидан операция қилиниб овоздан ҳам маҳрум бўлганди.

Ҳозир у фақат электр кресло ёрдамида юради ва компьютер ёрдамида гапиради. Стивен оилали, учта фарзанди бор. Хотини Жейн ўқитувчи.

СУРАТДА: профессор Стивен Хокинг оиласи даврасида.

ТАСС сурати.

ҚАРОР ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

ПАНАМА. Панаманинг қонун чиқарувчи ассамблеяси жума куни мамлакатда АҚШнинг тинчлик корпуси иш олиб бориши учун рухсат берувчи қарор қабул қилди. Деярли йигирма йил муқаддам генерал Омар Торрихоснинг буйруғига биноан бу ташкилот вакиллари Вашингтон фойдасига жосуслик қилаётганликда айбланиб, Панамадан чиқариб юборилган эди.

Қонун чиқарувчи ассамблеянинг бу галги қарори кўпчилик овоз билан қабул қилинди. Парламентнинг 27 аъзоси бу таклифни маъқуллади, 3 киши бетараф қолди ва Торрихос асос солган инқилобий-демократик партиянинг ассамблеядаги вакиллари бўлган олти нафар парламент аъзоси қарши чиқди. Парламентдаги оппозициячи фракция ўз нуқтаи назарини изоҳлаб, Амриқо махсус хизматлари тинчлик корпусидан ҳали ҳам жосуслик ва қўпорувчилик фаолиятини яширувчи «парда» сифатида фаол фойдаланиб келаётганлигини уқтирди. Инқилобий демократик фирқа вакилларининг фикрича, АҚШнинг ҳануз Панама ички ишларига аралашаётганига қарши чиқаётган жумҳурият сўл ватанпарвар кучлари унинг ана шундай объектларидан бирига айланади.

(ТАСС).

ЗИЛЗИЛАДАН ОГОҲ ЭТАДИ

САН-ФРАНЦИСКО. Калифорнияда маҳаллий маъмурларни ва аҳолини катта зилзилалардан огоҳ этишга доир АҚШнинг дастлабки муфассал режаси қўллаб-қувватланди.

Фавқулодда хизматлар бошқармаси директори ўринбосари Ричард Эндрюснинг таъкидлашича, олимлар катта зилзилалардан дарак бериши мумкин бўлган кичик зилзилаларни тез таҳлил қилишларини такомиллаштириш ишлаб чиқилаётган олдиндан огоҳлантириш системасида ниҳоятда муҳим ўрин тутади. Катта фожиа юз бериши эҳтимолидан дарак берувчи ҳар бир кичик зилзиладан кейинги икки соат давомида зилзилашунослар тавсия бериб туришлари режалаштирилмоқда.

НУҚТАИ-НАЗАР БИР ХИЛ

ДАМАШҚ. Форс кўрфазидаги вазиятнинг кескинлашганлиги бу ерда Сурия, Миср ва Саудия Арабистони ташқи ишлар вазирлари ўртасида октябрь ойи охиридан буён ўтказилаётган иккинчи ёпиқ кенгашнинг диққат-марказидадир.

Бу галги учрашув, Саудия Арабистони ташқи ишлар вазирлиги бошлиғи шаҳзода Саид-Ал-Файсалнинг айтишича, кўрфаз зонаси ва умуман араб дунёсидаги воқеалар ривожи борасида давом этаётган уч томонлама маслаҳатлашувлар доирасида ўтмоқда.

Миср Араб Жумҳурияти ташқи ишлар вазири И. Абдул Мажиднинг журналистларга таъкидлашича, томонларнинг Форс кўрфазидаги можаро хусусидаги нуқтаи назарлари ўхшашдир.

ЖАМОАТ ЖОЙЛАРИДА СИГАРЕТАЛАР СОТИШ ТАҚИҚЛАНДИ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС мухбири Владимир Мостовец). Нью-Йорк шаҳар кенгаши шаҳарнинг барча жамоат жойларида, шу жумладан, ресторанларда, театрларда, спорт комплексларида ва озиқ-овқат дўконларида сигареталар сотадиган автоматлар ўрнатишни тақиқловчи қонун лойиҳасини маъқуллади. Фақат айрим қаҳвахоналар, барлар ва меҳмонхоналар бундан мустасно қилинди.

Қонун лойиҳаси унга Нью-Йорк ҳокими Дэвид Динкинс имзо чекиши биланоқ қонунга айланади. Илгари ашаддий кашанда бўлган шаҳар ҳокими шаҳар кенгаши жорий этган тақиқни қўллаб-қувватлашини таъкидлади. Бундай тадбирлар қабул қилишдан мақсад — метро станцияларидан тортиб кичик тамаддихоналаргача барча гавжум жойларда ўрнатилган автоматлар тармоғи орқали болалар ва ўсмирлар тамаки маҳсулотлари назоратсиз сотиб олишларига барҳам беришдир.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

БИР ХИЛ «КАСАЛЛИККА» ЧАЛИНИШДИ

ВАДЗИМА ШАҲРИДАГИ етти темиртандан бирининг кўкрагига «Бузилган. Ишламайди» деган сўзлар ёзиб қўйилганди. Ёпон мутахассислари унинг мойлаш қурилмаси ишдан чиққанлигини аниқлашди. Энг қизиғи шундаки, худди ўша лаҳзада олти темиртаннинг ҳам шу «касалликка» чалингани маълум бўлди. Бундан мутахассислар ғоятда таажжубланишди. Сабаби, темиртанларнинг бир-бирлари билан узвий боғлиқ томонлари йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Олмониянинг «Франкфуртер рундшау» рўзномаси ана шу ҳақда хабар беради.

НОЁБ ГАВҲАР БАҲОСИ

ГИННЕСНИНГ РЕКОРДЛАР китобида қайд этилишича, дунёдаги энг катта гавҳарнинг оғирлиги 6,3 килограммдан иборат. Бу гавҳар филиппинлик бир қабила доҳийсининг ўғлини вабо касалидан қутқариб қолган амриқолик Уилбор Каббига совға қилинганди. Яқинда дунёдаги ноёб бу гавҳар Лос-Анжелес шаҳрида сотувга чиқарилди. Унинг қиймати 25 миллион доллар баҳоланмоқда, деб ёзади «Недельна правда» (ЧСФЖ) рўзномаси.

МИТТИ ЦИРК

БРАЗИЛИЯНИНГ Порту-велью шаҳрида яшовчи Кошта Рибейра «митти цирк» ихтиро қилди. Цирк «артистлари» томоша кўрсатадиган майдоннинг катталиги бор-йўғи 70 сантиметрни ташкил этади. Ғоят қизиқарли ва жуда ғаройиб ўйинлар махсус кўзойнаклар орқали томоша қилинади. Албатта, текинга эмас. Томоша баҳоси анча юқори. Лекин бу ҳеч кимнинг ғашини келтираётгани йўқ. Қайтага, манфаат кўрувчи томон ҳам, маданий ҳордиқ чиқарувчилар ҳам бундан миннатдор, деб хабар берган «Вельт ам зонтаг» (ОФЖ) рўзномаси.

ИСТЕЪДОДЛАРНИ ИЗЛАБ

Олимжон МУҲИДДИНОВ — Ўзбекистон ЛКЁИ Марказий Қўмитаси Ёшлар уйи директори муовини. У «Камолат—90» жумҳурият беллашуви ташкилий қўмитаси раиси ҳамдир. Мухбиримиз конкурсни ўтказиш мавзусида Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати О. Муҳиддиновга бир неча саволлар билан мурожаат этди.

— Ёш ижрочиларнинг «Камолат» жумҳурият кўриги Низомини рўзномамизда эълон қилишимиз ушбу тобора обрў топаётган беллашувнинг мақсади, моҳияти, ташкилотчилари ҳақида қизиқувчиларга умумий тасаввур беради, албатта. Бироқ, ҳали ойдинлаштириш лозим бўлган масалалар ҳам мавжуд. Аввало конкурсда иштирок этиш истагини билдирган санъаткорлар ҳамда беллашув босқичлари ҳақида сўзлаб берсангиз!

— «Камолат—89» жумҳурият кўриги халқимизнинг санъатга бўлган меҳрини ҳамда унинг иқтидорлари бениҳоя кўплигини яна бир карра намоён қилди. Бу йил жумҳуриятимиз вилоятларида, ноҳияларида бизникига монанд «Камолат» конкурслари ўтказилиб, ғолиблар аниқлангани, уларда минглаб санъат ишқибозлари, ёш хонандалар иштирок этгани ҳам фикримизнинг далилидир. Анъанавий тус олаётган «Камолат» беллашувида бу йил ҳам иштирокчиларнинг кўп бўлиши кутилмоқда. Конкурсда қатнашиш истагини билдирганлар сони 200 нафарга яқинлашди. 10 ноябргача аризалар қабул қилинди.

Низомда қайд этилганидек, беллашув уч босқичдан иборат бўлади. Биринчи босқич 11-12 ноябрь кунлари бўлиб ўтади. Бунда иштирокчиларнинг энг яхши 30 нафари танлаб олинади. Айтиш мумкинки, бунда ёш санъаткорлар барча созандалари билан ташриф буюришларига ҳожат йўқ. Икки-уч кишидан иборат чолғучилар ёрдамида ўз овозлари, санъат йўллари мавжудлигини исботласалар кифоя. Биз бу саралаш босқичига ҳакамлар ҳайъатининг қатнашишини ҳам ортиқча деб ҳисобладик.

Иккинчи босқич 25, 26, 27 ноябрь кунлари Халқлар дўстлиги Санъат саройида бўлиб ўтади. Учинчи финал босқичини ҳам худди шу ерда— 28 ноябрь куни ўтказиш мўлжаллан-ган. Унда Ўзбекистон ЛКЁИнинг XXIV съезди делегатлари ҳам иштирок этишади.

Яна бир хушхабар. Шу йилнинг 10--11 декабрь кунлари Халқлар дўстлиги Санъат саройида «Камолат—90» ғолиблари ва дипломантлари концертини ўтказамиз. Хуллас, мусиқа санъати шайдоларини янги номлар, янги овозлар, янги қўшиқлар кутади.

— «Камолат—90»да иштирок этиш истагида бўлганларнинг кўпчилигини фонограмма муаммоси қийнайди. Ўтган йили фонограмма ёзиш учун ўз ҳисобидан қилинган харажатлардан ташқари кўп оворагарчиликлар бўлганини ҳам биласиз...

— Албатта, ўтган йили беллашувимизнинг илк — оёққа туриш йили бўлди. Биз унда юз кўрсатган камчиликларни бартараф этиш йўлидан бораяпмиз. Дарҳақиқат, ўтган йил иккинчи босқичга ўтган иштирокчиларнинг аксарияти «Гулдаста» овоз ёзиш студиясида фонограмма қилдиришди. Айримлар вақт зиқ бўлганлигидан бошқа турли овоз ёзиш студиялари хизматларидан ҳам фойдаландилар. Харажат ёш хонандалар ҳисобидан бўлганлигига, кўп фонограммалар радио ва телевидениеда фойдаланишга яроқсиз чиққанлигига ҳам гувоҳ бўлдик. Бу гал биз фонограммани Григорий Пушен студиясида ёздиряпмиз.

Г. Пушен студияси хизматидан «Ялла» вокал-чолғу дастаси, Ю. Усмонова каби таниқли санъаткорлар фойдаланишининг ўзиёқ унинг обрўли эканлигини билдиради. Бу овоз ёзиш студияси раҳбари Г. Пушен санъатга жуда қизиқадиган, ишни ҳалол бажарадиган йигит. У ўтган йили ўзича беллашувимизни кўриб, бу йилги конкурс ташкилотчиларидан бири сифатида иккинчи босқичга ўтган 30 ёш санъаткор фонограммаларини бепул ёзиб бериш истагини билдирди. Унинг студиясида ёзилган фонограммалар радио ва телевидениеда фойдаланиш учун эътироз туғдирмайди.

— Айримлар ўзларича фонограмма тайёрлаб келишса-чи!

— Радио ва телевидение талабларига жавоб берса, бунга монелик йўқ.

— Ўтган йилги беллашувда анъанавий қўшиқчилик йўналишидаги иқтидорлар ва ёш эстрада хонандаларига бир хил шартлар қўйилиши унчалик тўғри эмаслиги сезилди. Конкурс ташкилий қўмитасида ёш эстрада хонандалари учун алоҳида беллашув ўтказиш нияти туғилганлигидан ҳам бохабармиз...

— Бу гап тўғри. Аммо бу йилча биз эстрада хонандаларининг «Камолат—90»да иштирок этишига монелик қилмасликни лозим кўрдик. Айни пайтда жумҳуриятимиз ёш эстрада хонандалари учун Ботир Зокиров номидаги конкурс ташкил этишни режалаштираяпмиз. Ҳозир унинг Низоми тайёрланаяпти. ЎзЛКЁИ Марказий Қўмитаси Ёшлар уйи, Ўзбекистон телевидение ва радиоэшиттириш Давлат қўмитаси, Ўзбекистон Маданият жамғармаси билан бирга Ўзбекистон Маданият вазирлиги ҳам бу беллашувнинг ташкилотчиси ҳисобланади. Унинг обрўсини таъминлаш мақсадида беллашувнинг бош совринини 5000 сўм миқдорида белгилашга келишаяпмиз.

— «Камолат—90» ғолибларини қандай совринлар кутаяпти!

— Илк ўрин соҳибига махсус диплом, совғалар билан бирга алоҳида буюртма бўйича ясалган «Манзур» чолғу асбоби тақдим этилади. Иккинчи ўринни эгаллаган хонанда махсус совғалардан ташқари капиталистик мамлакатлардан бирига бепул йўлланма билан тақдирланади. Учинчи ўрин насиб этган хонанда эса Шарқий Оврўподаги мамлакатга бепул йўлланмага эга бўлади. Бундан ташқари ғолиблар ва дипломантларни кўкракда тақиб юриладиган махсус нишонлар кутмоқда. Беллашув ташкилотчилари ҳам ўзларининг махсус совғаларини тайёрлаганлар.

Шу ўринда бир нарсани таъкидлаб ўтсак. Беллашувларимиз ташкилотчиларидан бири бўлишни истаган корхона ва муассасалар ўзлари ғолиб деб топган хонандалар учун махсус совғалар, совринлар таъсис этишлари мумкин. Бунинг учун ташкилий қўмитага мурожаат этиш лозим бўлади.

— Беллашув жараёнини томоша қилиш истагида бўлганлар патталарни қаердан сотиб олишлари мумкин!

— «Камолат—90» беллашувини кўриш учун патталарнинг асосий қисмини биз комсомол ташкилотлари орқали тарқатамиз. Албатта билетларнинг бир қисми Халқлар дўстлиги Санъат саройи кассаларида сотилади. Юқорида таъкидлаганимдек финал босқичда 2000 га яқин съезд делегатлари иштирок этишади. Бундан ташқари концертларда жамоат ташкилотлари, матбуот ходимларига ҳам жойлар ажратилган. Концертнинг финал босқичи телевидение орқали намойиш этиш учун суратга олинади.

— Ҳакамлар ҳайъати ҳақида ҳам маълумот берсангиз!

— Ўзингиз тушунган сабабга кўра, мен ҳакамлар ҳайъати аъзоларининг кимлигини айтмай қўя қоламан. Аммо ишонтириб айтаманки, улар ёш иқтидорларнинг санъатини ҳаққоний баҳолайдиган таниқли кишилар бўлишади.

КУЙ ҚЎШИҚҚА ЭГИЗАК

— Абдурауф ака, машҳур бўлиш осонми!

— Бу саволга ҳа ёки йўқ, деб жавоб берсам, барибир тугал бўлмайдигандек туюлаяпти. Умуман олганда, изланиш, меҳнатгина кишини эл эътиборига сазовор этади. Омад ҳам тасодифий кишига кулиб боқавермайди, ахир. Айниқса санъат соҳасида. Янги қўшиқ, янги оҳанг яратишнинг ўзи бўлмайди.

— Ўзингиз ҳақингизда икки оғиз сўзласангиз...

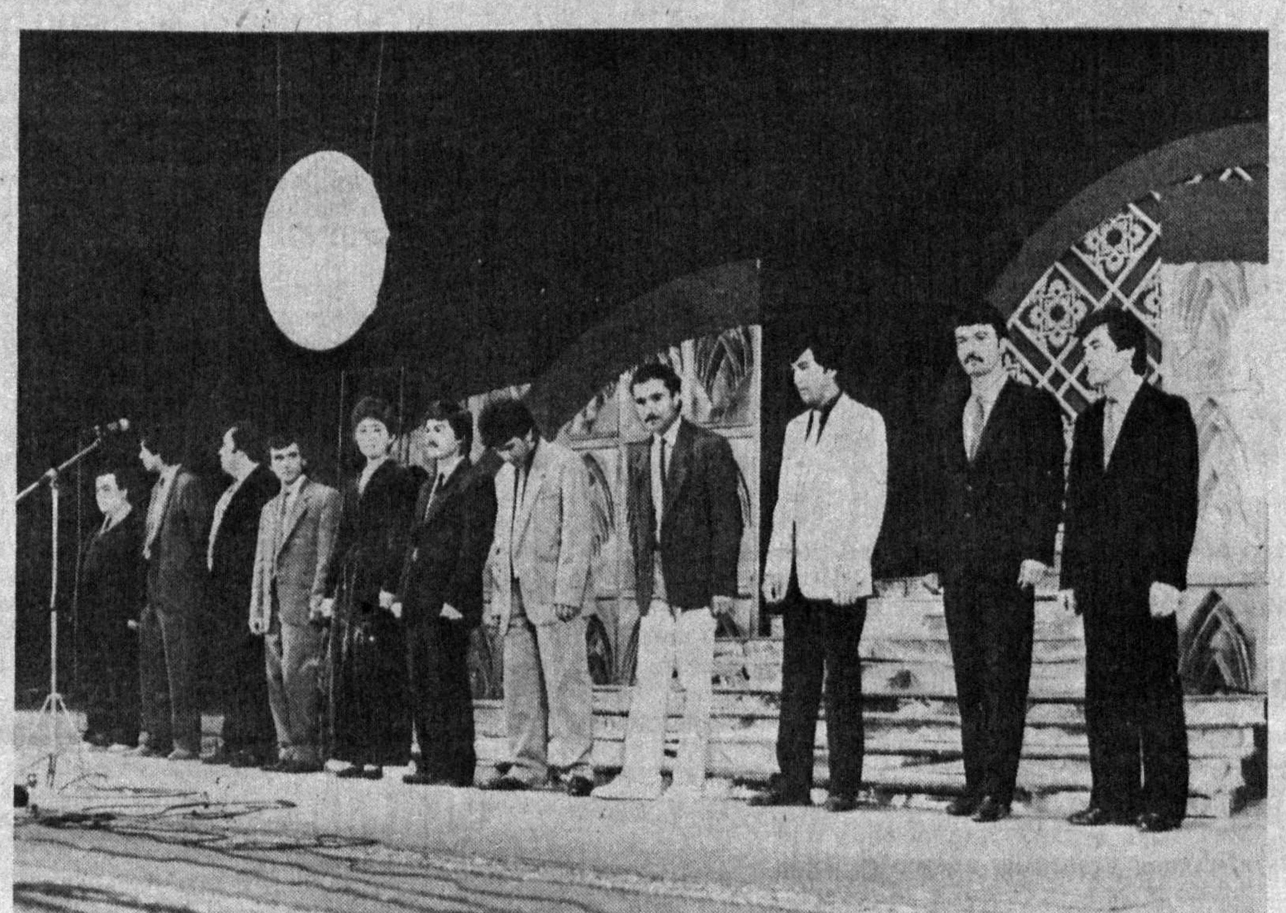
— 1957 йилда Ленинобод вилоятининг Пролетар ноҳиясидаги Ғўлакандоз қишлоғида туғилганман. Отам ҳам, онам ҳам муаллим. Мен ҳам Ленинобод педагогика олий илмгоҳида таҳсил олганман. 1985 йилдан буён К. Хўжандий номидаги вилоят театрида ишлайман. Оилам, Алишер, Наргиз, Бобур исмли фарзандларим бор. Санъатда М. Мирзаев, Ш. Жўраев каби халқ ҳофизларини устоз деб биламан.

— «Гул бир ён, чаман бир ён» қўшиғи қандай дунёга келди!

— Ҳали айтганимдек, тингловчининг нозик дидига манзур бўладиган яхши қўшиқ яратиш осон эмас. Бундай қўшиқ гоҳо осонгина туғилгандек туюлса-да, барибир унинг ортида катта руҳий тўлғоқлар ётади. Зеро, дилингдаги дард қўшиққа кўчмас экан, у тингловчи қалбини тўлқинлантирмайди.

Бевосита қўшиқ тарихи ҳақида. Бир гал Гулистон шаҳри ўйингоҳида концерт берардик. Концертимизга шоир Тўра Сулаймон ҳам тушган эканлар. У киши бизни табриклаб, концертдан сўнг уйларига, бир пиёла чойга таклиф этдилар. Маданиятимиз, санъатимиз мавзуларидаги ширин суҳбат ниҳоясида шоиримиздан янги китобларидан бирини беришларини ўтиндим. Тўра ака илтимосимни бажо келтирдилар.

Сафардан қайтгач, шеърий тўпламни мириқиб ўқиб чиқдим. «Гул бир ён, чаман бир ён» шеърини ўқиётганимда ғойибдан қулоқларимда унинг мусиқаси жаранглай бошлади. Мен бу ҳолатни изоҳлай олмайман. Бошқа ҳамкасб дўстларимда ҳам балки шундай бўлар. Баъзида биров шеър бериб, шуни қўшиқ қилинг, деб илтимос қилади. Бироқ қанча тиришманг, ундан қўшиқ чиқаролмайсиз. Гоҳо эса, қўшиқ мусиқага эгизак туғилади. Бу гал ҳам шундай бўлди.

Хайрли ишнинг бошланиши доимо ҳаяжонбахш бўлади. Ўтган йили жумҳуриятимизда илк бор ўтказилган ёш хонандаларнинг «Камолат» беллашуви ана шундай ҳаяжонларга, қувончу-армонларга бой бўлган эди. Сиз кўриб турган ушбу суратлар энди тарихнинг бир бўлагига айланди. Ёшларга қанот бахш этиб, анъана тусини олаётган «Камолат» беллашуви узоқ йиллар давомида ўзбек маданиятини кўплаб ғайратли, фидокор, истеъдод эгалари билан бойитишига умид қиламиз.

А. РИСҚИЕВ суратлари.

ЁШ ИЖРОЧИЛАРНИНГ «ҚАМОЛАТ» ЖУМҲУРИЯТ КЎРИГИ

НИЗОМИ

Кўрик ташкилотчилари ва таъсисчилари — Ўзбекистон ЛКЁИ Марказий Қўмитаси «Ёшлар уйи», Ўзбекистон телевидениеси ва радиоэшиттириш Давлат қўмитаси, Ўзбекистон маданият жамғармаси.

Кўрик етакчи мусиқий ва ижодий жамоалар, ижрочилар иштирокида ёрқин томошалар кўринишида ўтказиладиган тарбиявий, томошавий ва тижорат тадбиридир.

I. Конкурснинг мақсади ва вазифалари:

Конкурс хонандалик ижодиётини тобора ривожлантириш, ўсиб келаётган ёш авлоднинг ғоявий эстетик тарбиясини яхшилаш, халқ маиший ва маданий анъаналарини давом эттириш, ўзига хос ижрочиларни аниқлаш, ижрочилик маҳорати ва саҳна маданиятини янада юксалтириш мақсадида ўтказилади. Ёшларнинг ижтимоий фаоллигини кучайтириш, ўзбек санъати ва адабиётини тарғиб қилиш.

II. Конкурсда иштирок этиш шартлари:

Конкурсда маълумотидан қатъи назар 16 ёшдан 33 ёшгача бўлган барча хоҳловчилар қатнашишлари мумкин. Иштирокчилар конкурсга юксак ғоявий-бадиий савияда бўлиб, замонавий талабларга жавоб бера оладиган, хонандалик ижодиётининг энг яхши намуналарини акс эттирадиган бўлиши лозим.

Ижрочилар беллашув ҳайъати ҳукмига битта классик, иккита ихтиёрий қўшиқ ҳавола этадилар. Уларнинг ижролари қуйидаги мезонларда баҳоланади: репертуар танлаши, ижрочилик маҳорати, овозининг ўзига хослиги.

III. Конкурсни ўтказиш тартиби.

Конкурс ҳар йили ноябрь-декабрь ойларида уч даврада ўтказилади.

1-давра — барча хоҳловчилар таклиф этилади. Мазкур давра беллашуви икки кун ёпиқ ҳолда давом этади.

II-давра — уч кун давом этиб, унда 30 та сараланган иштирокчи қатнашади.

III-давра — бир кун давом этади. Шу куни ғолиблар аниқланади. Уларга махсус дипломлар, нишонлар, махсус совринлар топширилади.

IV. Конкурсни ташкил этиш.

1. Конкурсни ўтказиш бўйича умумий раҳбарлик ташкилотчи — таъсисчилар томонидан таъсис этилган ташкилий қўмита зиммасига юклатилади. Ташкилий қўмита конкурсни ўтказиш тартиби ва муҳлатларини белгилайди, ҳакамлар ҳайъатини тузади ва тасдиқлайди.

Беллашувнинг ташкилий ҳамда моддий таъминотини амалга оширади.

2. Конкурсни ўтказиш ва унга хизмат кўрсатиш учун режиссёрлик ва саҳналаштирувчилик ҳамда маъмурий гуруҳни тузади ва тасдиқлайди.

Сиз севган қўшиқ

ГУЛ БИР ЁН, ЧАМАН БИР ЁН

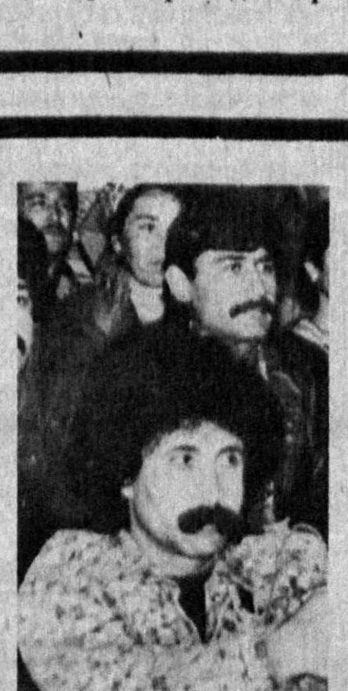
Тўра СУЛАЙМОН сўзи.
Абдурауф ОЛИМОВ мусиқаси.

Чаман ичида бир гул, гул бир ён, чаман бир ён,
Сарви санавбармидур, соч бир ён, суман бир ён,
Саҳар субҳи содиқда мушк бир ён мижгон бир ён,
Тун пардасин тортса гар ой бир ён, осмон бир ён.

Ўсган боғига алқов, ўстирган боғбонига,
Хавфу хатардан сақлай, келган соябонига,
Андалиб қўнар, зоғлар қўнолмас бўстонига
Мақтовига мен бир ён, борлиқ сухандон бир ён.

Бу оламда ой танҳо, муборак қуёш танҳо,
Бўй қизларнинг ичида шу бир эгма қош танҳо,
Унингдек ҳеч ким менга бўлмаса сирдош танҳо,
Гўрўғли султон бир ён, Тўра Сулаймон бир ён.

Григорий ПУШЕН: «Фонограммалар сифати аъло бўлади».

Григорий Пушеннинг овоз ёзиш студияси кейинги бир йил ичида санъат оламида анча машҳур бўлди. Фонограммаларни сифатли ёзиш соҳасида бу студияни Ўрта Осиёда ягона дейиш мумкин. Студия раҳбари Г. Пушен яқинда конкурсни ўтказиш ташкилий қўмитасига «Камолат—90» иштирокчиларининг фонограммаларини бепул ёзиб беришга қарор қилганлигини маълум этди.

Биз Г. Пушен билан телефон орқали боғланиб, унга саволлар бердик.

— Григорий Аркадьевич, «Камолат—90» жумҳурият беллашуви иштирокчиларига кўмаклашиш истаги сизда қандай пайдо бўлди!

— Ёшлигимдан мусиқага меҳр қўйганман. 7-синфдалигимдаёқ эстрада гуруҳи тузишга эришдим. Санъатда илк қадамлар қўяётганимизда дастлаб жуда қийналганмиз. Шу сабабли мусиқага, оммавий қўшиққа ишқи тушган ёш иқтидорлар кўмакка жуда муҳтож бўлишини биламан. Ўтган йилги конкурсни кузатиб, ёш хонандаларнинг фонограмма борасида қийналганликларини сездим. Ёшларга кўмаклашиш истаги ўшанда туғилганди.

— Овоз ёзиш студиясини қачон ташкил этгансиз! Уни замонавий аппаратура билан жиҳозлашда, давр талабига мослашда қийинчиликларга дуч келгандирсиз!

— Студияни осонгина шу савияга келтирганимиз йўқ. Бунга «Ялла» вокал-чолғу дастасида ишлаган талай йиллардa тўплаган тажрибам, қолаверса, дўстларнинг маслаҳат ва кўмаклари туфайли эришдим десам, тўғри бўлади. Дўстларим деганда мен композиторлар М. Дунаевскийни, Р. Паульсни, кинорежиссёр Данелияни, ҳамда шоир И. Резникларни назарда тутаяпман.

Айниқса, замонавий аппаратурани сотиб олиш, топиш мушкул бўлди. «Ялла» билан гастролларда юриб, аппаратура излаганмиз. Студияни эса ташкил этганимизга икки йил бўлди. Москвада керакли ҳужжатларни тайёрлашимга, бюрократик идораларда сарсон бўлмаслигимга юқорида мен номларини санаган дўстларим кўмаклашишди. Бахтимга Ўзбекистон ССЖ Маданият вазирлигида ҳам бу керакли иш эканлигини тушунадиган Ў. Умарбеков, М. Муродов, С. Зиёмов каби раҳбарлар дуч келди.

Мана, эндиликда Ўрта Осиёда ягона дейиш мумкин бўлган овоз ёзиш студиясига эгамиз. Мен студиямизнинг Ўзбекистонда, Тошкентда — ўзим туғилиб ўсган масканда ярalганидан жуда хурсандман. Қанча мусиқа шайдоларига, санъаткорларга кўмагимиз тегаяпти.

— Студиянгиз хизматидан асосан кимлар фойдаланишади!

— Яқинда «Ялла»нинг янги пластинкасини, «Болалар» гуруҳи альбомини, Ю. Усмонова фонограммаларини ёздик. Мусиқа ихлосмандларига манзур бўлаётганидан хурсандмиз. Бундан икки йил муқаддам, Юрмаладаги ёш ижрочилар конкурсида иштирок этган хонанда Петросова мен ёзган «Муҳаббат сеҳрлайди» қўшиғини айтиб, биринчи мукофотга сазовор бўлганди. Бу қўшиқнинг фонограммаси, мусиқавий безакларини ҳам студиямиз амалга оширган. «Қарс» дастаси ҳам бизнинг кўмагимизда бу йил «Осиё овози» фестивалида бош совринни олиб қайтди.

Айтиш мумкинки, ёш санъаткорлар овоз ёзишга, мусиқавий безакларни моҳирона ишлатишга энди эътибор бера бошладилар. Буни замонавий фикрлаш деса бўлади. Чунки концерт давомида ўз имкониятларингни тўла намоён этишга кафолат йўқ. Студияда ёзиш жараёнида эса фикрларга эрк бериш, безаклар ишлатиш мумкин. Охир-оқибатда барибир томошабин, тингловчи ютади.

— Айни пайтда ишларингиз кўп бўлса керак!

— Албатта, бироқ биз «Камолат—90» иштирокчиларини сифатли фонограммалар билан таъминлаймиз. Йигитлар билан келишиб, ғолиб хонандага финал босқичининг бутун программаси фонограммасини ёзиб, совға сифатида топширишга аҳд қилдик.

— «Камолат—90» иштирокчиларига қандай тилак билдирасиз!

— Асосийси, ўз умрингни мусиқа ва қўшиқ билан, санъат билан мангу боғлаганингни англашинг керак. Кейин йўлда учраган муваффақиятсизликлардан, қийинчиликлардан чўчимасинлар. Булар ҳар бир хонанданинг бошида бор кўргуликлар.

Саҳифа материалларини Амирқул КАРИМ тайёрлади.

Эртага Дўрмонда жумҳуриятимиз ёш ижодкорларининг VI семинари иш бошлайди

Ўзбекистон Ленин комсомоли Марказий қўмитаси ва Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ҳамкорликда ўтказадиган анъанавий семинарда бу гал жумҳуриятимизнинг турли вилоятларидан 100 нафар ёш ижодкор иштирок этади.

Семинарда навқирон ижодкорлар наср, шеърият, драматургия, болалар адабиёти, адабий танқид, рус адабиёти, қрим-татар адабиёти секцияларида машғулотлар ўтказадилар. Уларда муаллифларнинг қўлёзмалари муҳокама этилади.

Семинар иштирокчилари 12-17 ноябрь кунлари ўзаро фикрлар алмашиш билан бир қаторда саноат корхоналари, маданият муассасаларида бўладилар, Тошкентнинг диққатга сазовор жойлари билан танишадилар. Қуйида семинар иштирокчилари ижодидан намуналар ўқийсиз.

Кумуш—бу туш...

Кумуш — бу туш,
Отабек — ўтрик.
Марғилонда ўтмаган улар.
Қодирий йўқ,
«Дўст»лари тирик.
Ўз «халқ»ини сотмаган улар.
Улар яқин, улар халққа дўст,
Тош турмада ётмаган улар.
Ўтмиш — бу тун,
отгач янги кун.
Йиғлар, дўстни сотмаган улар.
Бир сир аён, меҳробдан чаён,
чиқиб чақди элнинг юрагин.
Бирда марддан, бирда номарддан.
Қодирийнинг руҳин сўрадим...
Тарих — ёлғон,
тарих — риёкор.
Раъно — бу туш,
Анвар бўлмаган.
Бўлса қани!!
Тарих — жим, соқов,
чаёнлари ҳали ўлмаган...

Ислом ҲАМРО.

КУЗ

О, баҳорда шодлик бахш этган.
Хаёлимни ром айлаб кетган.
Яшил барглар нечун заъфарон,
Ранг олдингиз бўлиб хас-хазон.
О, шафқатсиз — мурувватсиз куз,
Тирикмисан — бормисан ҳануз?
Қандай лаззат тотдинг, ўзинг айт,
Япроқларни қатл этган пайт!

Шокиржон АҲМАДАЛИЕВ.

МАЖНУНТОЛ

Асрлар ўтдиким, эгикдир бошинг,
Ҳамон таъзимдасан эсса ҳар шамол,
Наҳот тугамади сабру бардошинг,
Бошинг кўтарасан қачон, мажнунтол?!
Не учун бунчалар маҳзун, мустарсан?
Нимани ўйлайсан, қаддинг мудом дол?
Балки заминдан бир мадад истарсан,
Оллоҳга илтижо қилган қул мисол?
Сен ҳам она замин бағрида ўсган,
Қуёшнинг меҳрига ташна бир гиёҳ.
Бас, энди уйғонгил, тарихинг кўмган,
Кимсалар ишидан бўлолгин огоҳ!
Ҳаётнинг маъносин татигил бир оз,
Эгилма, дол бўлма, ўй сурма пинҳон.
Ғурурнинг топтама, мағрур бўл, ўктам,
Авлодлар бахтига қололгил омон.

Зилола ХЎЖАНИЁЗОВА.

КЕЧИР

Кечир, армон бўлиб қолган вужудни,
Тилкаланган бахтни кечир, кечиргин.
Гуноҳим сўраб-да, парвардигордан,
Ижобат бўлмаса ёлворишларим,
Тўкилган қонимни ишққа ичиргин!
Ахир, орзу эдим, кўзлари ёшли,
Кўрпаси остида алам эзилган.
Тақдир қисматимни яратди тошли,
Пешонангда менинг, исмим чизилган.
Кечир!
Гуноҳкорман, гуноҳим — сенсан,
Телбавор ишқ билан яшамоқ оғир!
Сўйганим! Бағрингга бош қўйган куним,
Тупроқ кўрпа бўлгай устимга, ахир!
Кечир!..

Моҳинисо КАМОЛОВА.

Кейинги йилларда ёш ижодкорларга эътибор кучайганини сезиш қийин эмас. Бунда Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг вилоят бўлимлари ишлари фаоллашганлигининг ҳам ҳиссаси бор. Ёзувчилар уюшмасининг Қашқадарё вилоят бўлими воҳада қалам тебратаётган ёшларни камол топтириш учун турли учрашувлар, кўрик-беллашувлар ўтказиш йўлидан бораётир. Ҳазрат Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига бағишлаб ўтказилган конкурс шулар жумласидандир. Унда 150 дан зиёд ёш иқтидорлар иштирок этдилар.

СУРАТДА: қашқадарёлик ёш ижодкорлар Ёзувчилар уюшмасининг вилоят бўлими масъул котиби Муҳаммад Очилов (ўртада) билан мулоқотда.

Сурат муаллифи Ш, Шаропов (ЎзТАГ).

ЮРАК

Сенинг амринг билан ҳар ким урар қўл,
Яхшилик, ёмонлик ҳар қандай ишга.
Сен подшо, у сенга бир умрлик қул
Ҳаққи йўқ измингдан четга чиқишга.
Юрак, бошла майли оловга — чўққа,
Майдонга етакла, кураш сари элт.
Мардона тутарман кўкрагим ўққа,
Аммо разолатдан мени халос эт.
Йўл кўрсат ноҳақлик, зулмга қарши,
Тик борай, жўш уриб томиримда қон.
Момоларим ахир Тўмарис, Барчин,
Вужудимда ёнсин минг йиллик исён!

Муҳаббат ЭЛБОЕВА.

ДОИРА

Ҳикоя

— Ойи, телевизорда Роҳила холанинг ўғли Мирза ансамбль билан бирга, доира чаляпти, тезроқ келинг, тугаб қолади, — деди Рустам шошиб.

Ошхонада куймаланаётган Мастура опа қўлидаги кафгир билан югуриб уйга кирди. Тўшак четига омонатгина чўкиб, телевизорга тикилди:

— Буни қара-я. Беш ёшида ҳам оғзидан сўрғичи тушмайдиган Мирза энди катта йигит бўлиб телевизорга чиқиб турса-я. Маҳалламиздан ам битта машҳур санъаткор чиқаркан-да. Ҳу-у, шуям-чи, тенгқуринг. Сендан ортиқ ери йўқ. Кўр, ҳамма ёққа донг таратяпти. Сенчи, сен. Эрталабдан кечгача тўп тепиб, кўча чангитишдан бошқасига ярамайсан. Ўн тўрт ёшдаям ақлинг кирмаса қачон киради? Мундоқ бошқа болаларга ўхшаб битта санъатни эгалласанг бўлмайдими?

«Санъат ғунчалари» кўрсатуви тугагач, Рустам телевизорни ўчирди. Онасининг япалоқ бурни атрофидаги шудрингга ўхшаш тер томчилари, туташган қошлари ва эндигина оқ оралаган сочига термулди-ю хаёл уммонига ғарқ бўлди. «Бундан чиқди ойим санъаткор бўлишимни хоҳлар эканлар-да. Нима қилсам ойимнинг орзуси тезроқ амалга ошади? Ҳа, Мирза «Пионерлар уйи»га қатнаяпман деётгандай бўлувди. Бирга бориб, доира чалишни ўргансаммикин-а? Шундай қилганим маъқул. Унда доирани қаердан топаман, магазинларда бўлмаса. Ҳамма нарса бозорда сотилади дейишади. Эртага якшанба, бозорга чиқиб кўрай-чи, зора битта-яримтаси доира олиб чиққан бўлса».

Рустам эртанги кунни интизорлик билан кутди. Гўё вақт секин ўтаётгандай бўларди. «Қачон тонг отаркин-а» ўйларди у. Турганда ҳам, юрганда ҳам хаёли доирада.

Ниҳоят эртанги кун ҳам келди. Рустам енги калта кўйлаги, қора шимини кийди. Анчадан буён йиғиб келаётган ўн уч сўм пулини шимининг орқа чўнтагига жойлаб, кўчага чиқди. Ҳаш-паш дегунча одам гавжум бўлган бозорга етиб келди. У атторларнинг молларини кўздан кечираркан, узун чойшабга беш-олтита катта-кичик доираларни ёйиб қўйиб сотаётган лўли хотинни кўриб, кўзлари чақнаб кетди. Рустам юзлари қоп-қора, бўйни куйгандан сал тиришган, қўлларига яра-чақа тошган, эскигина кўйлаги билан ерга газета солиб ўтирган аёл билан савдолашди:

— Хола, мана бу чирманда неча пул? — деди у доираларидан бирини кўрсатаркан.

— Йигирма сўм.

— Жа қиммат айтиб юбордингиз-ку. Ўн уч сўм бераман.

— Йўқ, йигирма сўмдан камига сотмайман.

Лўли хотин доирани қўлига олиб, кафти билан бир-икки уриб қўйди:

— Кўрдингми, балам. Зўр чирманда. Бунақаси ҳеч ерда йўқ. Оласанми ўзи?

— Ўн уч сўмга бўлса майли.

— Ҳе-е, олмайдиган нарсангга савдо қилишингни қара-я.

Хуллас савдо пишмайдиган кўринди. Рустам доирани сотиб олай деса пули етмас экан, ташлаб кетгани кўзи киймади. Доирадан бир қадам ҳам нари кетгиси йўқ. Уни гоҳ чалиб кўради, гоҳ чертиб. Бошқа одам олиб кетиб қолишидан ҳадикда эди.

Миясига келган фикрдан суюниб кетди. Ахир Фотима опаси шу бозорда дўппи сотади-ку. Ушани бошлаб келса бўлмайдими? У бозор кўрган аёл, савдони яхши билади. Арзонроққа олиб бериши мумкин.

Рустам катта-кичик дўппиларни қўлларида ушлашиб, ортганини бошларига кийиб олган бир тўп аёлларга яқинлашди. Уларнинг юзларига узоқ тикилиб қолар, излаган одами эмаслигига ишонч ҳосил қилгач, кейингисига термуларди: Фотима опасини юзидаги холидан танигач, минғирлаб аранг ниятини тушунтирди. Опаси келиб лўли хотинни ўн саккиз сўмга кўндирди-ю, ўзи беш сўм қўшиб чирмандани олиб берди.

Рустам лотереясига «Жигули» ютган одамдай хурсанд бўлиб уйига шошилди. У ўзини юриб эмас, учиб кетаётгандай ҳис қилар, ҳамма унга ҳавас билан тикилаётгандай туюларди. Отасининг нақадар севинишини эса тасаввур ҳам қилолмасди. У ҳовлиқиб эшикдан кириб келди. Доирани кўрсатганида онаси «тузук» деган каби бош ирғади. Рустам уйга кирди. Сим кароватни оғир ғижирлатиб ўтирди. Доира чалишга уруниб, ўзича хиргойи қила бошлади:

Лаълихон, ҳайда қўйингни боқаман,
Лабларингда писта-бодом чақаман...

Хона эшиги очилиб, остонада узун бўйли, девқомат, икки юзи хамирдан узилган зуваладай келадиган, бошига дўппи қўндириб олиб сипогина кийинган дадаси Абдулла ака кўринди. Унинг авзойи бузуқ. Рустамнинг доира чалаётганини кўриб, қовоғи баттар уюлди. Унга қўли билан «Менинг хонамга кир» деб ишора қилди.

Рустамни ваҳима босди. Отасининг феълини билади, жаҳли тез одам. Оиласидагиларнинг бирортаси ҳам дадасининг гапини икки қилолмайди. Ҳозир ҳам бир нарса бўладиганга ўхшайди. У доирани кароват остига яшириб, қўрқа-писа Абдулла аканинг хонасига кирди:

— Ассаломалайкум, — деди нафасини ичига ютиб. Ҳаяжондан юраги қаттиқ тепа бошлади.

Ота унга ўқдай нигоҳини қадади:

— Нимани кўчираяпсан?

— Ҳеч нарсани кўчираётганим йўқ. Доира чалаётган эдим.

Абдулла ака зарда билан тушунтирди:

— Қадимда кимда-ким бетоб бўлса, бахшиларга олиб боришарди. Улар эса чирманда чалиб, алланималар деб ғудрангач, «Чирманда билан беморга ёпишган жинларни бошқа ерга кўчириб юбордим», дерди. Шулар сингари сен ҳам бахши бўлмоқчимисан? Унда авлодимизга доғ тушади. Чирманда қани?

— Кароватнинг тагида.

— Чирмандани олиб чиқинг, — деди Абдулла ака пойгакдаги калишларни тўғрилаётган Мастура опага.

Мастура опа доирани олиб чиқди. Абдулла ака буйруқ берди:

— Тўнтаринг!!

Мастура опа отага «Болани ўкситманг», дейишга журъат этолмади.

— Тепинг!!

Она товони билан доиранинг қоқ ўртасини мўлжаллаб тепди. Доира «пақ» этиб ёрилиб, дераза ойналарини зирқиратиб юборди. Шу топда доира эмас, юзидан қони қочиб, ўртада карахт бўлиб турган Рустамнинг юраги ёрилгандай бўлди. У югуриб ўз хонасига кирди. Юзини ёстиққа қўйганча тўйиб-тўйиб йиғлади.

— Дадам нега бундай қиладилар-а, нега? Доирани ёқтирмаслигини мен қаердан билай? — деди Рустам кўз ёшларини кафти билан артаркан.

Мастура опа уни тинчлантиришга уринди:

— Қўй, йиғлама, ўғлим. Дадангнинг феълини биласан-ку. Хафа бўлма. Отанг жаҳлидан тушиб қолар. Ўшанда доиранинг яхшисидан олиб беради.

— Энди менга ҳеч нарсанинг кераги йўқ.

Ҳа, унинг санъатга бўлган меҳр-муҳаббати илдиз-пилдизи билан қўпорилганди. Унга бу воқеа таъсир қилиб, ғамгин бўлиб қолди. Уйдан чиқмай уззу-кун йиғлаб, ўз бағрини ўзи эзарди.

Рустам бундан фойда чиқмаслигини сезгач, ғам-ғуссаларини унутиш мақсадида оқшом пайти кўчага чиқди. Бундоқ қараса, маҳалласидаги ўша пучуқ Мирза қовжираб қолган кўкатда ўтириб шунақанги сайратиб доира чаляптики... Атрофини ўраб олган болалар қий-чув қилишарди:

— «Андижон полка»ни биласанми?

— Мен ҳам чалай.

— Қанчага олдинг?

— «Дилхирож»ни чал-чи.

— Кимдан ўргандинг чалишни?

— Яқинда телевизорда ҳам чиқдинг-а?

Мирза:

— Эллик сўмга олдим. Анчадан бери «Пионерлар уйи»га қатнаб, беш-олтита куйни чалишни ўрганиб олдим, — деди-ю, «Дилхирож»ни бошлаб юборди. Баъзилар куйга мослаб ўйинга тушиб қўйишар эди.

Рустам ўксиди. «Мирзанинг дадаси доира чалишга рухсат берибди-ку, нега менинг отам бунга қаршилик қилади? Нега санъаткор бўлишимни хоҳламайди? Нега, нега?»

Унинг кўзларида ёш қалқиди. Тубсиз осмонга, учиб юрган қушларга боқди. Шу онда битмас-туганмас, ўкинч, ғам-алам Рустамнинг юрагига тамға бўлиб қадалди.

Улуғбек АБДУСАЛОМОВ.

ТВ

12 НОЯБРЬ — ДУШАНБА

● ЎзТВ I

18.00 Кўрсатувлар тартиби. 18.05 Янгиликлар. 18.10 «Озодалик куни». Мультфильм. 18.20 «Инсон ва атроф-муҳит». 19.00 «Ҳуқуқ ҳаётимизда». 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 «Сиҳат-саломатлик». Кўрсатув жумҳурият шифокорларининг I съездига бағишланади. 20.30 «Ахборот». 20.50 Дилрабо концерт. 21.30 Москва. «Вақт». 22.00 Тилимиз муаммолари». Бевосита мулоқот. 23.20 «Наврўз-90». Ўрта Осиё жумҳуриятлари ва Қозоғистон театрларининг фестивали. 2-кўрсатув. 24.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 Кўрсатувлар тартиби. 19.05 «Ассалому алайкум». Мусиқий кўрсатув (такрор.). 20.05 «Спринт» (рус тилида). 20.20 «Қадимий қўлёзмалар» (рус тилида). 20.50 «Диллар бирлиги — эллар бирлиги» (рус тилида).

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Вақт». 22.00 «Шарқ юлдузлари». Аҳдия. 22.20 «Кўҳна тоғлар афсонаси». Бадиий фильм.

● МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 Футбол шарҳи. 9.35 «Клим Самгиннинг ҳаёти». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия. 10.40 «Кичкинтой ва қора ниқоб». Мультфильм. 11.10 Давлат «Марий эл» рақс дастасининг концерти. 12.00 «Дунё бўйлаб». Альманах. 13.00 «Вақт».

* * *

17.15 «Солдат эртаги». Мультфильм. 17.30 Болалар соати (француз тили дарси билан). 18.30 «Биз ва иқтисодиёт». 19.00 «Вақт». 19.30 «Таваккал». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. Граждан ар уруши давридаги воқеаларни асл воқеаларнинг ўрнини босувчи афсоналар» билан таққосланиши ҳақида («Союзтелефильм» ижодий ишлаб чиқариш бирлашмаси). 20.20 «Клим Самгиннинг ҳаёти». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия. 21.30 «Вақт». 22.00 Коллаж. 22.05 Футбол шарҳи. 22.35 Композитор Е. Доганинг ижодий кечаси. 23.50 Муаллифлик телевидениеси. «Гинесс-шоу», «Тунов куни», «Бегона таниш». 01.05 «ТСН».

● МТ II

9.00 Эрталабки бадан тарбия машқлари

Ўқув программаси

9.15, 12.10 «Мебиус». Илмий-оммабоп фильм. 9.35, 10.35 Физика. 10-синф. Иссиқлик двигателлари. 10.05 Итальян тили. 11.05 «Сиз яратган боғ». 11.35, 12.30 Адабиёт. 11.-синф. А. Блок. Ҳаёти ва ижоди саҳифалари. 13.05 «Азизим Эдисон». Телевизион бадиий фильм («Экран»).

* * *

17.30 Теннис. «Кремль кубоги» халқаро турнири. 19.00 «Вақт» (сурдо таржимаси билан). 19.30 Телевизион мусиқий абонемент. «Танлов ҳақида хотиралар». 1-кўрсатув. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Самоделкин сув остида». Мультфильм. 20.45 Теннис. «Кремль кубоги» халқаро турнири. 21.30 Коллаж. 21.35 «Конверсия одимлари». Космик платформа олдидаги ўйлар. 22.10 «Кемадаги жиноят». Телевизион бадиий фильм. 1-серия (Куба). 23.20 Оғир атлетика. Жаҳон чемпионати. Венгриядан кўрсатилади. 23.50 Теннис. «Кремль кубоги» халқаро турнири.

Муҳаррир Жаббор РАЗЗОҚОВ.

ЁШ ЛЕНИНЧИ
«Молодой ленинец» орган ЦК ЛКСМ Узбекистана
Издаётся на узбекском языке.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32-УЙ.

ТЕЛЕФОНЛАР:
ҚАБУЛХОНА — 32-56-58
ХАТЛАР БЎЛИМИ — 32-54-65.
ИНДЕКС: 64607.
513500 НУСХАДА ЧОП ЭТИЛАДИ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ ордени босмахонаси.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Д. — 28612.